

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΤΡΙΤΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedivit. Postquam XIV annos in Italia complevit, Carthaginienses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zamam dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit nomenque eius audire cupivit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitavit. Cassius servos in clamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniavit. Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.

Claudius quinquagesimo anno aetatis suae imperium cepit mirabili quodam casu. Exclusus ab insidiatoribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem agnovit; extractum imperatorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur. Postero die Claudius imperator factus est.

1. Να μεταφραστούν τα υπογραμμισμένα αποσπάσματα. Μονάδες 40
2. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι: Μονάδες 15

gentes: ο αντίστοιχος τύπος στον άλλο αριθμό

vi: γενική πληθυντικού

Cassius: κλητική ενικού

exercitu: γενική πληθυντικού

similem: υπερθετικός βαθμός επιρρήματος

ille: αιτιατική ενικού στο ουδέτερο

neminem: γενική ενικού στο ουδέτερο

res: γενική πληθυντικού

capitis: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο

mirabili quodam casu: αιτιατική ενικού

latentem: αφαιρετική ενικού

tristis: ο αντίστοιχος τύπος στον άλλο αριθμό στο θηλυκό γένος στον υπερθετικό βαθμό

Claudius: γενική ενικού

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Gentem
Virium
Cassi
Exercituum
Simillime
Illud
Nullius rei
Rerum
Capita
Mirabilem quendam casum
Latenti
Tristissimae
Claudii/i

3. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

Μονάδες 15

natus: γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος στη μετοχή μέλλοντα
seiungunt: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας
transiit: γενική πληθυντικού μετοχής ενεστώτα
componere: τρίτο πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα στην άλλη φωνή
confugit: γενική πληθυντικού στο αρσενικό γένος στο γερουνδιακό
cupiuit: δεύτερο ενικό υποτακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
concussit: τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού παθητικής περιφραστικής συζυγίας στο ουδέτερο γένος
adfecit: δεύτερο πληθυντικό οριστικής μέλλοντα
recesserat: απαρέμφατο παρακειμένου ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας
prorepisit: δεύτερο πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα στη μέση φωνή
adgnouit: αιτιατική πληθυντικού στις μετοχές ενεστώτα και μέλλοντα στο ουδέτερο γένος
adduxit: δεύτερο ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
delatus est: δεύτερο ενικό πρόσωπο υποτακτικής και προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Nasciturarum
Seiuncturas esse
Transeuntium
Componuntor
Confugiendorum
Cupiaris
Concutiendum eeset
Adficietis
Recessurum fuisse
Prorepimini
Adgnoscentia
Adgnitura
Adduc

Deferaris
Deferre

4. Να συμπυχθούν οι υπογραμμισμένες προτάσεις, ώστε να υπάρχει μία μόνο πρόταση σε κάθε περίοδο: Μονάδες 4

- i. Apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit.
- ii. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitavit.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- i. Apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas **copias** Romanorum **profligatas** delevit.
- ii. Tum terror **Cassium concussum** e somno eum excitavit.

5. discurrens: Να αναλυθεί η μετοχή με όλους τους δυνατούς τρόπους. Να αναλυθεί και ως επιθετική. Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Cum (χρονικός) **discurrebat**
Cum (ιστορικός) **discurreret**
Dum **discurrit**

Ως επιθετική: Qui discurrebat

6. Να εξαρτηθεί η παρακάτω πρόταση από το ρήμα debeo που δίνεται σε παρένθεση και στη συνέχεια να γίνει μετατροπή της σύνταξης σε παθητική με παθητική περιφραστική σύζυγία. Μονάδες 4

Claudius recesserat in diaetam. (Claudius debuit...)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Claudius debuit in diaetam **recedere**.
Claudio in diaetam **recedendum fuit**.

7. Να δηλωθεί διαφορετικά ο εμπρόθετος προσδιορισμός: Μονάδα 1

Cum P. Scipione

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Contra / in / adversus P. Scipionem

8. Να αντικατασταθεί ο προσδιορισμός του τόπου με τις λέξεις της παρένθεσης:

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, **Athenas** confugit. (Roma, Carthago, Alpes, Italia) Μονάδες 2

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Romam, Carthaginem, in / ad Alpes, in / ad Italiam

9. Να εκφραστεί η αυτοπάθεια στο ζητούμενο πρόσωπο:

Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. (δεύτερο ενικό) Μονάδες 2

Tu existimavisti ad te...

10. Να αντικατασταθεί η οριστική αντωνυμία από τον κατάλληλο τύπο της κτητικής. Ποια η νοηματική διαφορά; Μονάδες 2

Discurrens miles pedes eius animadvertit...

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Discurrens miles pedes **suos** animadvertit... **κτήση με αυτοπάθεια**

11. Να μετατραπεί το τελικό απαρέμφατο σε βουλητική πρόταση. Μονάδα 1

Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit nomenque eius audire cupivit.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit cupivitque **ut nomen eius audiret.**

12. Να αναγνωρισθεί πλήρως η δευτερεύουσα πρόταση: «dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur.» Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur: δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας «Ab his in castra delatus est tristis et trepidus». Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum, εκφέρεται με οριστική γιατί εκφράζει μόνο τον χρόνο και μάλιστα χρόνου ενεστώτα αντί του αναμενόμενου παρατατικού (λατινισμός) γιατί δηλώνει το σύγχρονο και μάλιστα μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη του ρήματος της κύριας πρότασης (delatus est).

13. Να αναγνωρισθούν συντακτικώς οι παρακάτω όροι: Fabii Maximi, vix, iterum, somnii, casu, cui. Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Fabii Maximi: γενική υποκειμενική στο **insidiis.**

vix: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο **dederat.**

iterum: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο **dedit**.

somnii: γενική κτητική στο **fidem**.

casu: απλή οργανική αφαιρετική της αιτίας ή του τρόπου στο **cepit**.

cui: δοτική προσωπική κτητική από το **est**.